

NAROČNINA

Celoletna\$2.—
 Polletna\$1.25
 Chicago celo leto\$2.50
 Inozemstvo\$3.00

SUBSCRIPTION
 One Year\$2.00
 Half Year\$1.25
 Chicago one Year\$2.50
 Europe\$3.00

PISARNA
 1849 W. 22nd St.
 Chicago, Ill.
 Telephone: Canal 98.

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

Gesloga tlači

Naslikal J. J. JERICHI

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO ILLINOIS, UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

VOLUME VI. LETO

SREDA, 11. SEPTEMBRA 1920.

ŠTEV. (No.) 50.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burlison, Postmaster General.

TEDENSKI POLITIČNI PREGLED

PREMOGARJI V NEVADE STAVKAJO.

Tudi v Nevada, v rudnikih Virginia, Nev., so rudarji zastavkali in zahtevajo \$1.00 povišanja plače na dan. Rudarji so to stavko začeli na svojo odgovornost, ker so se voditelji unije pogodili z lastniki premogokopov, da velja pogodba od 1. jan. 1921.

MEKSIKA IMA NOVEGA PREDSEDNIKA.

Volitve predsednika mesto ubitega Carranza so se vršile v Meksiko izvanedno mirno in brez posebnih nemirov, kar je za Meksiko nekaj posebnega. Izvoljen je bil general Obregon. Njegov protikandidat je bil Alfredo Robles Diminiquéz.

FRANCOSKI KATOLIKI ZA IRSKO SVOBODO.

Vsi francoski katoliški listi so se izrekli za Irsko popolno neodvisnost in svobodo.

POTRES V ITALIJI.

Italijo je zopet Bog nekoliko potresel, da bi jo pripeljal k pameti in spoznanju. V severni Italiji je bil na mali šmaren zjutraj ob pol osmih več kot trideset sekund trajajoči potres. Najprej se je začelo strašno tuljenje, takoj nato se je pa zemlja začela tresti, da je kakih deset mest in vasi razrušenih popolnoma, druga mesta pa zelo poškodovana. V celi provinciji Lombardiji in sosednih ni morda hiše cele. Ljudstvo je ravno vstajalo, ko se je nesreča zgodila. Ko se je začelo tuljenje in je ljudstvo vedelo, kaj ima priti, je prestrašeno bežalo iz hiš ven na ulice, kdor je le mogel. Naenkrat so bili vsi trgi polni prestrašenega ljudstva, ki je kričalo in jokalo. Živina je tulila, psi so lajali, kokoši so kričale vse je vikalo in krikalo, tako da je bilo nekaj tako groznega, da jih je več skoraj na pol znorelo. Ko se je pa zemlja le še dalje tresla in je ljudstvo videlo, kako se rušijo hiše, je bežalo celo iz mest ven na polje. Posebno poškodovana in porušena so mesta v okolici Florence, Lissa, Lucca, Massa Carrari, Reggio di Emilia, Modena in Piacenza. Več kot 700,000 ljudi je brez strehe in živi zunaj na ulicah ali na polju. Iz večine mest še ni nobenega poročila, ker je vse porušeno. Posebno je bilo zadeto mesto Fivizzano, kjer so se vse hiše do tal podrle. Poštno poslopje se je zrušilo prvo in pokopalo v razvalinah vse poštno uradnike. Iz vse Italije so prišli posebni vlaki, ki so pripeljali pomoč nesrečnim pokrajnam. Kralj sam se je takoj s posebnim vlakom pripeljal na lice mesta. Iz vseh mest so prihitali sem zdravniki in bolniške postrežnice. Kolikor se je moglo do sedaj dognati je nad 5 tisoč mrtvih in silno veliko

ranjenih. Tako Bog obiskuje in sviri tiste, ki delajo krivico. Je pač slaba stvar delati krivico.

GENERAL WRANGEL.

General Wrangel, ki je začel ofen zivo proti Boljševikom na jugu od Krima, ni posebno srečen s svojimi četami. V začetku so sicer poročali, da je potolkel Boljševike. Zadnje čase pa pravijo poročila, sa njegovi vspéhi nimajo nobenega pomena in da je ves njegov nastoj velik nevspeh.

VELIKA NESREČA V NIAGARA FALLS.

V Niagara padcih se je zgodila velika nesreča. Ko je nekaj turistov obiskalo votlino na "kozgem otoku", utrgla se je skala in ubila tri ter več ranila.

VELIK POŽAR V KLAMATH FALLS OREGON.

V Klamath Falls, Oregon, je nastal velik ogenj, ki je uničil hotel, gledišče in dva "bloka" hiš. Okrog 20 jih je mrtvih, ko si bili sežgani v ognju. Več je ranjenih.

OKRADEN KANDIDAT.

Samuel Nicholson iz Wray, Colo., kandidat za senat v Washingtonu, je bil okraden v Chicago in vzeto mu je bilo iz kovčka več kot \$5,000 vrednosti. Za nekoliko trenutkov je pustil kovček na Dearborn postaji.

INTERN. HARVEST CO. JE TRUST.

Zvezina trgovska komisija se je izjavila, da je Mednarodna Harvest Co., ki izdeluje poljedelske stroje velikanski trust, kar je pa protipostavno. Senatna komisija, ki je bila nastavljena od zvezinega senata, je našla, da je ta kompanija dvignila svojim izdelkom velikanske cene in delala ogromne dobičke. Zato je komisija priporočila senatu naj takoj nastopi sodnijsko proti tej kompaniji.

ŽRTVE "MUNŠAJNA".

V Baltimoru je mrtvih devet mož in težko bolnih 4 ker so pili ponarejeno žganje. V nedeljo večer so se napili.

ENAJSTKRAT OKRADEN V 3 MESECIH.

Lekarnar Schmidt, v Chicago, Ill., je bil 11 krat okraden v 3 mesecih. Ponoči so tatovi udrlji v njegov prostor in vse pokradli. Radi tega bode zgubil še poštno postajo, katero je imel do sedaj. Vselej so bile pokradene znamke, lastnina vlade.

CHICAŠKI ŽUPAN TOŽI.

Chicaški župan toži kandidata za governersko mesto države Illinois Oglesbey-a za stotisoč odškodnine, radi "laži."

(Dalja na 4. strani.)

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

NOVO JUGOSLOVANSKO MINISTERSTVO.

Dr. Vesnić, ministerski predsednik je pretečeni četrtek prebral pri zasedanji narodnega zastopstva v Belgradu sledečo deklaracijo nove vlade:

"Gospodje! Vlada, katera se Vam predstavlja danes, se ne razločuje od odstople, ne v stranji, ne v osebah, ki jo tvorijo, ne v političnih tenencah. To je uzrok zakaj smatra, da ji ni treba priti pred začasno narodno zastopstvo s svojo novo izjavo. Mi ostajamo na deklaraciji 26. maja, to je, mi smatramo kot našo najvažnejšo nalogo, da pripravljamo za volitve v konstituanto, da se bodo vršile volitve v popolni svobodi in pa izdelanje konstitucije (ustave) kraljevstva." Nadalje pravi ministerski predsednik, da bode vlada kre pko stala na stališču, da se mora vsa jugoslavanska zemlja razdeliti pravice med ljudstvo in vse predpravice kakih veleposestnikov se bodo odpravile. Dalje opozarja prebivalstvo vseh treh delov Jugoslavije, naj bodo edini in složni v tej veliki dobi, da naj vsakdo nekoliko žrtvuje in popusti, pa bode mir in sloga. Velike težave nam je povzročila do sedaj škoda, katero je naredila v deželi vojska. Tukaj se bode v najkrajšem času vse uredilo. Glede Ruske poljske vojske pravi dr. Vesnić: "Od zadnjega zasedanja parlamenta zgodil se je važen dogodek, ki je nadcrilil naše narodno življenje, ki ne bode ostal brez velikih posledic tudi za našo deželo. Rusko-poljska vojska je velik dogodek, ki bode dolečil pota prihodnje diplomacije v Evropi. Mi moremo obžalovati to nepotrebno prelivanje krvi dveh bratskih narodov. Seveda smo pa ostali neutralni v tem boju. Jadransko vprašanje je postalo drugo najvažnejše za tem prvim. Tudi ko je vlada odstopila, ni prenehala niti za en sam trenutek posvečati vso svojo skrb temu vprašanju in pritiskati na naše zaveznike in prijatelje kako potrebno je, da se to vprašanje konečno reši. Ta naša dolžnost je bila toliko bolj nujna, ker so nas k temu silili žalostni dogodki v Splitu, v Zadru, Reki, Trstu in drugih krajih.

Ti dogodki so pokazali zopet enkrat nemožnost situacije, katero je ustvarilo premirje z bivšo Avstro-Ogrsko momarh., in posebno pa kome dije D'Annunzija in njegovih tovarišev. Pogajanja se vrše med našo in italijansko vlado glede teh obžalovanja vrednih in resnih dogodkov glede odgovornost in odškodnine, katero mora plačati in upamo, da bode italijanska vlada pripomogla k temu, da bodo kaznje krivci, da bode vlada spoznala, da je samo v korist obeh, da se vse, te zadeve rešijo kakor hitro mogoče in v najboljšem duhu sosedov.

Mi smatramo za slabo politi-

ko, ako se izključno računa samo z notranjimi težavami sosedu, ali ki se naslanja samo na negativna dejstva. V vsaki državi je samo zdrava konstruktivna politika, domača ali tuja, ki spaja narode. Zato upam trdno, da bodo naši in italijanski zastopniki prišli prav kmalu zopet skupaj in nadaljevali pogajanja tam, kjer so se prenehala v Pallanci in da se bode to delo pospešilo v korist obeh narodov. Italijanska vlada ve, da smo mi pripravljani vsaki čas začeti nova ta pogajanja. V Rimu tudi vedo, da imamo mi dovolj potrpežljivosti in da zavlačevanje rešitve tega vprašanja nikakor ne bode vpljivalo prav nič na konečno rešitev in spopolnjenje naše države zgradbe. Naši zavezniki vedo, da mi nismo nikdar zmanjševali Italijanske uloge, katero je igrala v svetovni vojski, dasi se ne sme pozabiti, da smo mi bili prvi, ki smo proti koncu 1. 1914, vrgli avstrijsko vojaško presilo in da smo mi, skupaj s Čehoslovaki, v prvih vrstah v Rumuni uničili njeno vojaško in politično državno organizacijo.

Izjave v najnovšem času, katere so dali odločilni Italijanski državniki, so nam dali opravičene nade, da je narod v Rimu začel smatrati naš razmere do njega bolj s stališča pravičnosti, kar sem jaz vedno pričakoval od pravične in modre politike gospoda Giolittija.

Naši albanski sosedje, naj opozorimo na to naše prijatelje, so začeli zadnje čase zavzemati očitno sovražno stališče proti nam in so začeli sistematično napadati demarkacijsko črto, ki nas loči, dokler ne bode meje konečno urejene. Bili smo prisiljeni odbiti te napade. Upamo, da se ne bodo ponovili. Ako bi se pa ponovili, bomo pa primorani poslužiti se bol odločnih sredstev. Tuda upamo, da bodo Albanci poslušali svoj rozum in ako so v stanu gledati s svojimi lastnimi očmi bodo videli, da je njih življenska korist, da žive z nami v prijateljskih razmerah.

Mi smo vezani na Rumunijo z vezmi iskrenega prijateljstva, posebne od kar so na vladi možje kakor je general Averzen.

NOV "ŠTIKELC" KOMEDIJANTA IZ REKE.

D'Annunzio, svetovni "dumme August", je zopet naredil lepega "kozla". Zajel je ladijo Cogne, ki je pljula proti Buenos Aires in je bila ameriška last. Amerika je seveda protestirala in sedaj bode "Gustelček" najbrže zopet dobil malo po prstih.

BOGAT BERAČ.

Neki Peter Vidovič (najbrže Slovenec) bivši rudar je umrl v New Yorku kot javni berač. Spal je v mesčnih prenočiščih. Tu je zbolel. Ko so ga pripeljali v bolnišnico je tam umrl. Tu se je pa zvedelo, da ima nad 125 tisoč premoženja.

(Dalje na 4. strani.)

IZ KATOLIŠKEGA SVETA.

KATOLIŠKI DOBRODELNI ZAVODI.

Velika organizacija Interchurch Movement, organizacija vseh raznih nekatoliških krščanskih sekt ima namen združiti vse nekatoliške sekte vsaj za karitativno skupno delo. Ta organizacija je izdala letno poročilo svojega gibanja in delovanja. V tem poročilu pa poroča tudi o karitativnem delovanju katolikov, to je katoliških zavodov, kakor so bolnišnice, sirotišnice, narišnice, hiralnice in drugi enaki dobrodelni zavodi. Poročilo pravi, da morajo vse nekatoliške sekte občudovati, koliko naredi katoličani za dobre namene. "Protestantizem je jako malo naredil za svoje dobrodelne zavode. Imajo jih jako malo in še ti so jako rejni. Kakor poroča vladna uradna statistika iz leta 1916 je bilo tedaj v Združenih državah 543 katoliških bolnišnic z 484,842 bolniki. Sirotišnic je bilo 654 z 131,671 sirotami. Hiralnic je bilo 121. Samo Franciškanske "Sestre revežev" (Sisters of the poor) imajo 53 takih zavodov z nad 9000 starčki. Koliko pa storijo katoliki za svoje reveže s svojimi društvi Sv. Vincenca. Nad 1000 takih društev obstoji, o katerih vlada ni mogla dobiti najanjnih poročil. Koliko stori katoliška cerkev za razne vzgojeslovne zavode, za lastne kolegije, farne šole, gimnazije, višje šole za dečke in dekleta, koliko store za glasbo, kaliko za razne obrtne šole. Katoliki imajo 111 semenišč, 700 akademij za dekleta, in 5852 katoliških šol. Samo za katoliške šole dajo na leti 60 milijonov dolarjev." Lepo spričevalo nekatoličanov o delovanju katoliške cerkve. Naši socijalisti pa trdijo kaj?

NADŠKOF MANNIX GRE NA IRSKO.

Kakor se poroča iz Londona, bode nadškof Mannix dobil dovoljenje, da gre na Irsko v nekoliko dnevih. Nadškof Mannix je prepričal angleško vlado, da je samo njej in splošni blaginji v korst, ako ga pusti iti vdomovino. Vendar se pa s tem nadškof ni nikakor zavezal ali dal vladikake garancije, da bode morda deloval za vladno politiko ali da bode nastopil na stran neprijateljev svojega naroda. Nadškof Mannix je zgled pravega katoliškega rodoljuba, kakoršnih je katoliške cerkev dala nešesto število raznim narodom.

Vlada se je izjavila, da nikakor ne bode upoštevala McSwineya ali koga drugega, ki bi jo hotel prisiliti, da-kaj stori z stavko z lakoto. Zato je angleška vlada preveč brez grea. Pač hoče priti na mesto prejšnje Avstrije. Zato jo pa čaka popolnoma isti konec, kakor Avstrijo. Naj le nekoliko počaka.

SLOVENSKI TRG /CI, OGLAŠAJTE SVOJA F DJETJA V LISTU "ED NOST".

EDINOST.

Neodvisen dvotednik jugoslovanskih delavcev v Ameriki.

NASLOV:

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd St.

Telephone Canal 98.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Weekly and Semi-Weekly in alternate Weeks by Edinost Publishing Co., 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

EDINOST.

Vse se da doseči, kjer je edinost med brati.

Znana je zgodba od kralja Svatopluka in njegovih treh sinov. Ko je ležal na smrtni postelji in se je bal za prihodnost svojega naroda, poklical je svoje tri sinove k svoji smrtni postelji in jim dal prinesiti povezek palic in jim velel, naj vsak poskusi ta povezek palic zlomiti. Toda nihče ni mogel. Potem jim je pa velel razvezati po vezek in poskusiti zlomiti vsako palico posebej. Seveda je vsakdo lahko zlomil vse.

"Vidite, sinovi, tako je tudi z nami! Ako smo složni, smo močni. Ako nismo složni, smo slabi in vsakdo nas premaga. In če nismo edini imamo vsi škodo, ker vsak izmed nas bode premagan.

Med nami katoliškimi Slovenci vlada velika nesloga že od nekdaj. Kar eden sežida, skuša drugi podreti. Ta needinost se je pokazala zadnja leta posebno jasno. Voditelji se ne zavedajo resnosti, časa in kako je potreba je edinost.

In kdo ima korist od tega?

Katoliški Slovenci gotovo ne! V zasmeh smo vsem sovražnikom. Skriva se nam smeja in se vesela, kakor je pisal Glas Naroda: "Prav je da so needini, lažje jih bode pogaziti." Toraj ali bode samo "Ave Maria" samo "Edinost" pogažena? Ne! Glas Naroda je prav lepo povedal: Vsi tudi Jolietki listi, vsi, ki so katoliški in vse, kar je katoliškega!

Ali je bilo v korist katoliške jednote, ko so jo njeni voditelji zapletli v boje z duhovniki in s katol. listi? Kar naj seštejejo nove člane, katere so dobili. Vsaka needinost škodi in škodi vsem!

Zato smo no obžalovali vsikdar to needinost in naš list si je nadel ime "Edinost", kajti dela vsikdar za to ednost med nami katoliškimi Slovenci.

Kako nam je pri srcu v naših vrstah smo pokazali s tem, da je šel naš urednik v Joliet in hotel doseči sporazum in sprijatelnje vseh nasprotujočih si elementov. Toda voditelji so preprečili to.

Zato naš list kliče vnovič v vrste katoliških Slovencev v Ameriki: bratje, nikar! Prepričajte vsem škodi! Prepričajte pomagati nasprotnikom in nikomur drugemu ne. Prepričajte škodi je že silno veliko škodil slovenski katoliški Jednoti, prepričajte škoduje katol. listom, prepričajte škodi podjetjem, prepričajte škodi narodu. In koristite!

Nikomur v lastnem taboru! Temveč samo sovražniku v nasprotjem.

Zato so nemški agentje delovali v zadnji vojski toliko po Ameriki, da bi razdelili ameriško javno mnenje, da bi nas oslabili. Zato dela Italija toliko med Jugoslovani, da bi nas razdelila. Ne v nam v korist temveč nam v škodo in sebi v korist.

Zato pa kolikor hitreje se bomo zavedli tega dejstva, toliko bolje bode za nas vse.

Do sedaj so nekateri voditelji v svoji slepoti mislili, da nas bodo kar pomandrali, kakor kako muho in nčili. Naši napredki in naši vspehi so jih boleli. Bratje to ni prav! Naš vspeh je Vaš vspeh. Vspeh "Ave Maria" je vspeh katoliške Jednote. Vspeh "Edinosti" je vspeh slov. katolikov v Ameriki, je vspeh naših cerkvah, je vspeh nas vseh.

Zato pozivljamo vse slovenske voditelje katoliških Slovencev: Bratje, spomimo se na kralja Svatopluka in in na njegov svezelj palic! Spomnimo se, da sebi škodujemo in naši stvari. Dajmo, delajmo za edinost!

Svet se vrti. Pred nekaj meseci so Boljševiki dajali težke pogoji Poljski, in Poljaki jih niso hoteli sprejeti. Danes pa Poljaki boljševikom narakujejo težke pogoje, jih pa ti nečejo sprejeti.

ČAS BEŽI?

Ne! Čas stoji in svet beži mimo njega. Te dni je nek umetnik razstavil krasno sliko vklesano v skalo v Washington Parku v Chicago: Oče "Čas", stoji kot siv zamišljen in gleda v daljavo. Pred njim je pa vklesana v kamen procesija človeškega rodu od začetka do danes, ki drvi mimo v večnost. — Lepa slika, ki nas veliko uči za življenje.

Izvrstna mati, dober otrok. Slaba mati, otrok še slabši. Otrok ni nikdar tako dober, kako je mati.

Ni izveličanja brez zatajevanja.

Največja uganjka na svetu je človek.

Zakoni se sklepajo v nebesih. Le prepogosto se končajo pred sodiščem, vsaj moderni.

IZ SLOVENSkih NASELBIN.

Ely, Minn. — Ker bivam sedaj skoro na skrajnem severu Minnesote v železnem okrožju in okrožju komarjev in muh v letnem času, naj mi bo dovoljeno nekoliko poročati od tu.

Sedel sem na "porču" v grozni sopari, ker sedaj je tu vroče "kot v peklju" in premišljalval "dneve" ki so bili, . . . moja zvesta spremljevalka pipica iz katere sem močno puhal dišeči tobak, me ni zanimala več, jezno sem stresel iz nje vso svebino še z nekoliko "fins" tobka in jo vtaknil v žep. Začel sem od dolgega časa

zreti in ogledovati vrabce, ki so se pojali po zraku, in kar na enkrat zagledam med trumo vrabcev prihajati grozno velikega ptiča: naravnost k neni na "haus" je letel. Sicer jaz bi bil rad bežal v sobo, misleč da je to "lintver" ali bil sem kot priklenjem. Ko prileti do mene, spregovori v človeškem glasu in mi reče: Jaz sem vodja—president — poveljnik rudečih in sedaj sem prišel — priletel do tebe, da te bomo zapisali v naše društvo, saj družega potrebujemo v naši "monarhiji", družo mi "tarudeci" nezahtevamo od tebe, da nam boš pisal lažji v "Glas Naroda"! Inamo še nekaj drugih takih lističev, prodajamo

rudečo brožuro po en dolar, od denarja smo računali pred vojno en dolar od sto Kron, za potni list pa pri "Glas Naroda" računamo več kot more en delavec v rudo kopu celi dan zaslužiti, pišemo same laži zoper duhovnike, ker laž obrekovanje, izkoriščevanje delavcev, na točevanja je naše geslo.

Kako smo obrekovali in z blatom ometali slovenske redovnice ko so prišle pred nekaj meseci v Amerika? Vidiš kako zlahkoto delamo bussines: le k nam pridi v New York. Prav tako sedaj na padamo urednika Ave Maria in Edinosti. Priznati ti moram, da sta te dva lista res delavska, ker se borita za delavca, pa naš PETER ZGADA, katoliški duhovnik, ki je v starem kraju ne-pošteno živel in potem prišel v Ameriko, se tu k nam urilnil in sedaj prav imenitno denar dela. Zadnjič ko je list Ave Maria razposlal svojim prijateljem in naročnikom prošnjo za podporo, je naš PETER ZGADA takoj začel metati blato v urednika Ave Maria to pa zato ker ta list Ave Maria je prepošten, PETER ZGADA pri Glas Naroda pravi, da je treba laži pisati, da mu to najbolj nese. Toraj k nam se pridruži pa ti ne bode treba več trdo delati . . . "Še bi bil naprej kodajskal, ko bi jaz te ga ptičjega poslanca ne bil preklinil in mu za kriički" POBERI SE SATAN!" Ali menite d ase je pobral? — kaj še postavil se mi je kod petelinček in začela svā se premetavat, seveda jaz sem vedno gledal, da sem dobro za vrat držal, i tako sem ga obdaval. Sicer se je spretno vmičal z nogami, ker moj namen je bil da bi ga tudi z nogami spodnesel, da bi telebnil na tla, posrečilo semi je ali v svojej nerodnosti sem tudi jaz padel še vedno trdo držeč ga za vrat. Kar me nekdo pocuka za rame, pogledam in vidim, da ležim zraven "porča" na tleh in držim za vrat gospodarjevega sinčka. Vprašal me je gospodar, mislim li njegovega ljubljénčka zadržati? Ne! sem vkliknil ampak "fine" sem ga premikastil, poslanca rudečkarjev, in vem da me ne bo prišel več nadlegovat. Sedaj sem gospodarju povedal, kako sem tiče ogledoval in pritem ogledovanju zapal, in saujal in imel njegovega sinčka za "lintverna"

Pozdrav vam g. urednik in vsen naročnikom,

udani
Leo Stupica.

St. Vincenc, Beatty, Pa.—Častiti g. urednik. Priloženo Vam pošiljam \$10.00 v podporo listu "Ave Maria." Danes leži na mrtvaškem o lru Rt. Rev. Arch Abbot, v St. Vincent Arch Abbey, opat. k. je umrl v pet. septembra.

Želeč Vam obilo blagoslova Božjega pri Vašem vzvišenemu delu.

Ostajem spozdravom Vam udani,
Florian Pertocy.

Spoštovani gospod urednik: Le pogum imejte! Nič vas naj ne ostraši! Čim hujši je boj, tem slavnejša boda zmaga!
Ivana Bambič.

Od nekod. Gospod urednik! En prav dober svet imam za Vas, če ga hočete vzeti. To bo prav pomagalo. Vaši nasprotniki se pohujšujejo nad koticikom v "Ave Maria". Jaz pa pravim, naredite list tak, da bode okrogel, potem pa ne bode nikjer pohujšljivega koticika, kakor je rekel nehvaležni sin, ko je zidal novo hišo, da jo bo naredil okroglo zato, da si njegov oče ne bode mogel izgovarjati kota za svoja stara leta. Poskusite g. urednik.

Opomba urednika: Bomo! Zakaj pa ne. Samo povedati nam morate, kako se to naredi.

POŽREŠNI PES.

Letos je dobra letina na farmi. Imamo že prav velike "pumpkins" buče, iz katerih se da narediti prav dober "paj". Zadnji teden mi otroci prineso prav veliko bučo v hišo in me silijo, naj hitro naredim "paj." Res prerezem bučo in pobermem ven tiste grde iztrebke in jih vržem sko-

vrata ven. Naš pes pa vedno čaka pri vratih in preži, kaj bode požrl. Misleč, da je priletel iz kuhinje kos pečenke, je v zraku prestregel kostistih grdih bučevih iztrebkov v gobec. Seveda ni bilo to, posebno dobro za njegov okus. Vendar, ker je naglo hlastnil po kosu, ga je požrl v naglici. Da ste ga videli, kako se je revež potem valjal in bruhal. Sam ni vedel, kaj bi počel. Mi smo ga pomiljovali, češ revež, ta ubogi pes je tako neumen kakor Peter Zgaga. On tudi vedno preži pred uredništvom "Ave Maria" kaj bo kaj priletelo, da bode zagrabil kaj čuda, da mu večkrat prilete kakri grdi bučni izrebki, katere potem ostudno v svojem pasjem želodcu kuha in potem bruha iz sebe, da se vsakemu dostojnemu človeku gabi. Revež pa še misli, da je kunšten." Da, prav kakor naš pes je špasesn.

J. Bambič.

CHICAŠKE NOVICE.

V nedelje je črtreletno sveto obhajilo, seja in sprejem društva Najsv. Imena mož in fantov. Skupno sveto obhajilo bode ob pol osmih. Večerna pobožnost in shod bode ob pol osmih zvečer. Seja bode velike važnosti, ker so zelo važne točke na vspredu, zato se vahijo vsi člani, da se seje gotovo udeležje.

Vrtna veselica, katero je priredila Zveza Jugoslovanskih žena i deklet, pretkelo nedeljo, se je primeroma dobro ohnesla. Slabo vereme je sicer proti večeru nekoliko pokazilo, vendar je bila udeležba zadovoljiva. Pričakujemo daljšeka poročila.

Rev. Veselko Kovač, OFM, kitajski misijonar, ki gre skozi Ameriko nazaj na svoje misijonsko polje na Kitajskem, se je oglašil pretkelo nedeljo pri nas, in imel pri vseh treh svetih mašah govore, v katerih nam je slikal razmere, v katerih delujejo misijonarji med Kitajci. Veliko jako zanimivega nam je povedal. Nastopil je v obleki, katero nosijo misijonarji na kitajskem kar je naredilo velik utis. Slovenci smo pač lahko ponosni. Kakor so slovenski duhovniki bli v velikem številu zastopani med misijonarji, ki si spreobračali in še spreobračajo Indijance v Ameriki, tako imamo sedaj kar tri slovenske frančiškane na Kitajskem, ki udeležujejo za spreobrnenje Kitajcev. To so Rev. Veselko Kovač, ki je profesor na gimnaziji, kjer se vzgaja jajo kitajski duhovniki, Rev. Baptista Turk in Rev. Anton Avbelj. Rev. Veselko Kovač bode obiskal tudi druge slovenske naselbine na svoji poti proti San Francisco, kjer se bo vrkel za Japonsko in Kitajsko. Ko se je vračal pred vojsko iz Kitajska domov, je šel skozi Sibirjo in Rusko. Ko se bode toraj vrnil domov na Kitajsko, bode naredil pot okrog sveta.

Naši slovenski katoliški stariši so pokazali letos, kako so zavedni in kako se zavedajo svoje dolžnosti, da pošiljajo svoje otroke v katoliško šolo. Pretekli teden se je začela zopet šola in naša šola Sv. Štefana ima nad 70 otrok več kakor lansko leto. Samo v prvi razred je prišlo novih nad 50 junakov. Čast slovenskim starišem! Tako je prav! Veselje je videti v cerkvi, ko je nad pol cerkve polne samih otrok. Če pomislimo, da je pa še več otrok, ki hodi v šolo svetega Pija, nekateri pa še v publicno šolo, se vidi, kako velika potreba šole je. Sedaj imamo samo v najemu sobe pri sv. Pavlu.

Mr. Matija Čagan iz New Yorka je prišel sem v Chicago. Mi mu kličemo prisrčni dobro došli.

Mrs. Smoley iz Bradley, Ill., se je mudila za nekaj dnu tukaj v Chicagu na počitnicah.

Rev. Vencelav Vukonič, OFM, hrvatski frančiškan, je prišel te dni iz stare domovine in je začasno prevzel župnijo Presvetega Srca v So. Chicago, mesto Rev. Luka Terziča, OFM, ki je šel za nekaj časa domov v staro domovino. Častitemu patru kličemo dobro došli!

Novo društvo smo dobili v naši župniji Sv. Stefana in sicer društvo katerega smo ustanovili za naše prekmurske Slovence. Ker dično delo-

vanje glavnega tajnika in predsednika KSKJ, odbija cela društva, da se ne pridružijo jednoti, so si pa naši navdušeni Prekmurci ustanovili novo društvo Sv. Ivana Krstitela in ga priklopili Jolietskemu društvu Sv. Družine. Pri prvi seji je pristopilo 28 članov. To društvo bode v najkrajšem času največje društvo v naši naselbini, kajti Prekmurci Slovenci se bodo vsi združili v tem društvu. — Vse Prekmurce, vabimo, da se pridružijo vsi društvu Sv. Ivana Krstitela. Mr. Glavač je največ pripomogel k ustanovitvi tega društva. — Na konvenciji so baje sklenili zaupnico tem, kateri so na stotine mladih in krepljih Prekmurcev odbili od jednote. Kdor je zaslepljen, mu ni pomagati.

PREKMURSKI SLOVENCi.

Priporočamo se Vam, da szmo nazstavili novo društvo septembra 5. dneva. Prosimo in zselejmo szem prekmurskim Slovencom, ka bi sze mocsno prijali k etomi drustvi:

DRUSTVO SV. IVANA KRSTITELA.

V društvo prejeme oba spola. Zsenske kak moske od 15 let do 50 let. Szaki sze lejko da za \$2250.00, pa za \$500.00. Društvo ma szvoje zberane fczerkvenoj dvorani ob pol 3. fszako streto nedelo.

Vuditeli nasega drustva zacsetki stero sze je lepo zdriizsilo sze zaj do 32, članov:

Andrew Glavač, predsednik.

Ignac Krapec, tajnik.

Stefan Foys, blagajnik.

DAROVl ZA ORLOVSKI SKLAD
M. Novak 90c; Mihael Tomažič \$1.00; Marija Tomažič \$1.00; Helena Zore \$1.00; Frank Gerdešič \$1.00; Agnes Klarič \$1.00.

Darovi za popravo cerkve v Zagorju pri Pilštajnu.

Kat. Kuhek \$2.00; Mihael Sepec \$2.00; Marija Kerše \$2.00; Antonij Hegler \$3.00; Marko Bluth \$10.00; Mrs. Ljuba \$1.00; Ana Lumbert 50c.

Darovi škofijskemu društvu za varstvo sirot v Ljubljani.

Andrew Tomec \$1.00; John Koprivnik \$5.00; Zbirka Marija Swan \$12.25; Zbirka Frances Gregorič \$21.50.

Darovi za usmiljene brate v Kanadiji.

John Koprivnik \$5.00; John Culjan in njegova hči \$2.00; Katarina Ravnikar \$5.00; Joe Pasarič \$1.00; Frances Baraga \$1.00.

Darovi na Novo Štifo pri Sodražici.
Marija Dejak \$1.00; John Mihelič \$1.00; Neimovana \$2.00.

Darovi za "Ave Maria":

Matej Kump \$11.00, Ivan Bišča \$5.00, Kati Pavlič \$5.00, Frančiška Skulj \$3.00, K. Kuhelj \$3.00, Frank Zupancič \$2.50, Marija Sečar \$2.00, John Primožič \$2.00, Frank Zupancič \$2.00,

po en dolar so darovali: John Intihar, Anton Korečan, J. O. Sicher, Frances Plavtz, Kat. Grahek, Frank Kaplan, Frank Kočevar, Frances Gliha (\$1.25), Jozef Medic (\$1.25), Antonija Bogolin (\$1.50), Mrs. Janoško (\$1.00), J. Kumar, J. Falle, Alojzij Prijatelj, Louis Skender, M. Bulič, Rodbina Prinčič, Ivan Srebrnjak, Mrs. Prijatelj, Marija Brulc, Frančiška Perušek, Agneza Klarič. Po 50c so darovali: Lojzika Vidmar, Frances Suhadolnik, Kat. Gabrenja, A. Nemcar, Marija Rihtar, Anna Lukač, John Možic, Terezija Urbika, Ivana Sečnik.

Bog plačaj vsem dobrotnikom! Zanje se bere vsako nedeljo sveta Maša v cerkvi svetega Stefana, kar se sproti vsako nedeljo oznanja. Dobrotniki so poleg tega deležni kot dobrotniki frančiškanskega reda se tišoče svetih maš, ki se hero po vseh samostatnih frančiškanskega reda po celem svetu za redovne dobrotnike. Rainki dobrotniki imajo pa še posebej svete maše po vseh samostatnih vsaki mešec in veliko redovnih molitev.

UMOR V SARAJEVU

IN NJEGOVI KRIVCI.
(Konec.)

Mož s takimi nazori in Tisza seveda nista šla skupaj. Na eni strani prepričanje, da mora država na oblika temeljiti v zadovoljnosti ljudstva, na drugi strani surova pest. Ljudje pa žive v 20. stoletju, odpirajo se jim oči in godilo se je to, kar je povedala že 9. julija 1910 Danzer's Armee-Zeitung: "Gotovo je, da je brutalno postopanje ogrske vlade proti narodnostim omajalo njihovo dinastično zvestobo, da so se zrahljale vezi, ki so vezele narodnosti na državo, in da se je napravila napaka, ki so njene posledice nedogledne." (Str. 15.)

Naj to zadošča kot komentar k stavku da so se prestolonaslednikova in Tiszova pota križala — da citiram izvornik — "zielbewust, mächtig persönlichen... wurde auch von Franz Ferdinand nie empfangen."

Tisza je prišel junija 1914 v položaj, da mu je bilo možno, iznebiti se nasprotnika. "Pri mestnem poglavarstvu Budimpešte se je prosilo, da se odpošlje v Sarajevo troje do pet detektivov. Mestni poglavar je odgovoril, da to število ne zadošča, da bi jih moralo biti najmanj 30 ali 40, ki bi vrhu tega morali potovati doli mnogo preje, da bi preiskali terrain. To bi vsekako zahtevalo strošek 7000 K. Na to se mu je odgovorilo, da je to mnogo predrago, da bi se ta vsota mogla izkazati samo za monarha. Tako je ostalo pri petih detektivih.

Brali so liste iz Srbije, ki so namigavali neprikrito na umor nadvojvode. Storiло se ni ničesar proti temu. Ko je potoval cesar v Bosno, so zaprli vse mesto, zadržali mnogo stotin ljudi v njihovih stanovanjih, za vsakim drevesom je stal vojak s hrbotom proti cesti... Če gospodje hočejo, zamorejo življenje štiti." (Str. 9.)

Kdo je imel takrat v monarhiji oblast v rokah? Morebiti cesar? Kako brez moči je bil ta proti Ogrm, je opisal lepo ruski vojaški ataše v svojem poročilu o Avstro-ogrski:

"Skupina bogatih, mogočnih aristokratov se je na Ogrskem združila in s stalno skrito grožnjo z revolucijo ali veleizdajo tako uplašila dunajske kroge, da se je krona odrekla na korist te klike včasih skoro vsaki moči." (Citat na str. 18.) V pošte prideta še dva, oziroma trije: Stürgkh, Bilinski (skupni finančni minister in kot tak minister za Bosno) in Tisza. "Stürgkh je bil politična navidezna eksistenca ('eine politische Scheinexistenz') brez vlastne volje."

Takratni skupni finančni minister, ki so ga smatrali za krivega na katastrofi, se je čutil dolžnega, da se opraviči, in je predložil v svoje opravičilo gradivo. (Str. 13.)

Ostane še Tisza, ki se je v ogrski zbornici dne 9. julija 1914 takorekoc sam izdal. (Str. 12.)

Dober teden dni po sarajevskem dogodku sem se peljal iz Ljubljane na Dunaj. Na Slovenskem je bilo še vse v črnih zastavah; ko je vlak pripeljal v nemjke kraje, ni bilo nikjer več žalne zastave. Na Dunaju smo pa slišali, kar smo vedeli že poprej, da prestolonaslednik zadnja leta svoja življenja "ni bil priljubljen". Očitani so mu versko mišljenje, očitali zakon s Čehinjo, s čimer je prišel brezdvomno tudi v konflikt z dvorom. Koliko so ti specialni dogodki, ki smo jih skušali opisati, imeli oporo v krogih nemških in madžarskih nacionalev in svobodomislecev, tega ne moremo tu preiskovati.

Naj sklenem ta odstavek z resumejem, ki je vanj kondenziral dr. Žibert svoja razmotrivanja: "Prestolonaslednik je bil zabljen v past in je padel kot žrtva madžarske ki je bila sovražna Jugoslovanom." (Str. 25.)

Sedaj si predočimo brezprimerno zlobo in hinavščino tistih, ki se jim je umor zgodil na veselje, pa so pričeli vojno proti onim, na katere so zvalili svojo krivdo!

Potek in konec vojne sta odgovarjala poštenosti začetka.

Mislím, da je bilo teden dni pred dogodkom v Sarajevo, ko sva šla prelepo nedeljo z dr. Krekom na Limbarsko goro. Govorila sva o ljudstvu v Avstriji in rekla, da je pri nas med ljudstvom in v javni upravi še veliko poštenosti in da je v Avstriji dovolj moralne moči, da ozdravi. Oba sva stavila upanje na prestolonaslednika, neprijatelja Madžarov, moža, ki je s svojo poroko dokazal, da čeni človeka, po notranjosti in ne gleda na narodnost in dvorne predsodke. V njegovi vernosti sva videla poročje njegove značajnosti.

Mislil sem večkrat pozneje, da se je takrat tudi dr. Krek hudo motil — o sebi niti ne govorim. In vendar so avstrijski narodi res ozdraveli, ozdraveli veliko temeljiteje in trajneje, nego sva takrat mislila s Krekom. Bog vidi dalje nego ljudje. Tudi Franc Ferdinand je pomagal k ozdravitvi, in sicer s svojo smrtjo veliko več, kakor če bi bil živ in bi se bil trudil, ozdravit z zunanjim zdravljenjem bolezni, ki je zahtevala operacijo.

Do enega prepričanja je prišel vsakdo, kdor je opazoval razmere v Avstriji v zadnjih letih: da je bil bolni mož ob Donavi tako zrel za testament, da res ni najmanjšega vzroka za kako žalost.

Nam so veliki lažniki in hinavci prikrivali njegovo onemoglost, a v odločilnem trenutku je mož tehtan in bil prelahak.

Dr. Žibertova knjižica podaja slike iz časa njegove bolezni in njegovi zadnjih ur. Knjižica bo potolažila vse, ki jih je zadela ta "izguba" ne nadno, ker so bolnikovi jerobi trošili o njegovem "počutju" vedno na-

pačne vesti iz sebičnih namenov, in se niso mogli hitro preorientirati. Zmota je deloma razumljiva saj je tisti veliki korespondenčni urad, ki je izdajal o bolniku ob Donavi tedne napache bulletine; imel dve ekspozituri celo v Ljubljani. Čim bolj se je pomikala bolezen bolnikova proti katastrofi, tem bolj so razni jerobi hiteli grabiti njegovo premoženje; avstrijski nadvojvode in njih soproje so pri tem kot najbližji sorodniki pridno sodelovali. Knjižica bo vse dobromisleče spravila z danim položajem nad novimi razmerami in s podjetnostjo, na temeljih pravice in demokracije delati na to, da se bolezen bolnika ob Donavi ne preseli med njegove — smejoče se dediče.

Nemci zbirajo gradivo za predzgodovino vone. Tu pride umor v Sarajevo v poštev kot povod, da se je strahovita morija začela baš v polletju 1914. Knjižica dr. Žibertova pušti v bralcu veliko vprašanj odprtih, na katera bi še žive priče in deloma tudi akti v Nemški Avstriji in na Ogrskem mogle dati striktno odgovore. Jugoslovani smo zelo zainteresirani zlasti na tem, da bi se odgovorilo na sledeča tri vprašanja:

1. Zakaj se zadeva proti K—u ni preiskala do konca? Iz lastne inicijative policija preiskave ni ustavila. Zato mora vsakdo iskati povzročitelja drugod. Policija je podrejena notranjemu ministertvu. Notranje ministertvo pa zadeve, ki se tiče dvora vsaj indirektno, ne preiskuje brez sporazuma z dvorom, saj je bil dunajski dvor, kot ga je označila "Arbeiter-Zeitung" država v državi. Tako mora sklepati človek čisto naravno.

2. Kdo je povzročil, da je moral Franc Ferdinand potovati prav na Vidov dan ob 525. obletnici boja na Kosovem? Pri Francu Ferdinandu in soprogi je vladalo takrat prepričanje: "Man schickt uns in den Tod."

3. Kdo je povzročil, da se ni poskrbelo za varnostne odredbe, da bi se bilo to moglo storiti takorekoc brez vinarja stroškov vsled množice vojaštva v sarajevski okolici?

Ta vprašanja se ne bodo dala več spraviti s sveta z nikako bagatelizujočo "oficijelno" izjavo. Stvar že preveč — diši. Marsikak prispevek k rešitvi teh vprašanj bo podal gotovo še dr. Žibert, morebiti zadeva tudi ni neznana nekaterim slovenskim, uradnikom, ki so službovali na Dunaju. V prvi vrsti mislim tu na gospode, ki so bili na visokih mestih v notranjem in zunanjem ministertvu.

ČEŠKI ORLI V AMERIKI.

Češki Chicaški Orli (katoliški Sokoli) so naredili velik izlet v Omaho, Nebraska, kjer so bile velika tekme. Tega izleta so se udeležili tudi češki Orli drugih čeških naselbin. Pri velikih javnih vežbah in tekmah je tekmovalo na stotine Orlov.

KATOLIŠKI ŠOLSKI IMENIK.

Catholic Welfare Council iz Washingtona bo izdal za prihodnje leto poseben katoliški direktorij ali imenik vseh katoliških šol in učnih zavodov.

Telefon: Canal 6319.

MATH KREMESEC

mesar

Priporoča Slovencem in Hrvatom mojo dobro in okusno mesnico.

Vsaki dan sveže meso, kako: tudi

— prave kranjske klobase — doma delane vedno na razpolago.

1912 W. 22nd St., Chicago, Ill.

ČEBELE MAŠČEVALKE.

Rev. John Plaznik.
(Nadaljevanje.)

Čebele so letele tako visoko, da je Pavle vedel, da so zunaj domačega posestva. Tam zunaj na gričku je pripravno drevo, kamor so najbrž zletele. Toda tu jih ni: ravno tako ne na drevesih ob potu. Pavle je vedel, da so čebele lahko celo pet milj daleč letele, če jim je veter pomagal. Navadno se vendar ne oddaljijo več, kakor pol milje ali samo nekaj sto čevljev.

Pavle je hodil okrog do opoldne: prehodil je več kakor kedaj prej v enem dnevu. Takoj po kosilu je šel k cesti spraševati, če ne bi bil kdo videl roj čebel. Takoj prvi človek mu je znal nekaj povedati.

"Na slivi na Barkerjevem posestvu je roj čebel. Barker jih namera spraviti, ker sem ga videl, ko je delal nekaj zabojev pod drevesom: če so tvoje, le hiti."

"Ali so rumene?" vprašal je Pavle.

"Ne vem, nisem upal blizu."

Barkerjeva farma je bila južno od tam, koder je Pavle iskal čebele, vendar samo pol milje zračne črte. Pavle ni dvomil, da so čebele njegove. Šel je v hlev, osedlal konja in odhitel.

Barker je bil star človek, ne posebno na dobren glasu pri sosedi. Bil je bogat in odiral je tiste, katerim je kaj posodil. Rad se je tožaril in navadno dobil. Nikdo ni imel rad kakega opravka z njim. Pavletu ni bilo ljubo, da so čebele zletele ravno tja.

Ko je Pavle prijahal do ograje, je videl Barkerja, kako si je zavljal glavo v posebno mrežo. Pravega panja ni imel, ampak le v naglici zbito škatljo. Ravno je pristavljal lestvo na slivo.

Pavle je šepal proti drevesu in ogledoval roj. Ni bilo več dvoma čebele so rumene, da jih razločuje že od daleč. Posestnik ga je pogledal in ničesar rekel. Porinil je panj na stran in se pripravljaval, da stopi na lestve.

Pavle ga prime za roko in reče: "Mr. Barker, te čebele so moje: ali ne vidite, da nisto take, kakor druge čebela? To so Korintske čebele, katere sem kupil spomladi."

Farmar je samo mrmral in šel po lestvi. "Čebele so čebele" je rekel, ko je bil že na vrhu lestve. "Me ni vse enake. Če pride roj na moje posestvo, so moje, ter jih morem dobiti. Nekdo je nekoč hotel posekati drevo s čebelami v mojem gozdu, pa se mu ni posrečilo!"

"To je vse kaj drugega," odvrne Pavle "Tiste čebele so bile tvoje. To pa so korintske čebele, ki so šle danes zjutraj iz mojega panja, katere sem iskal celo predpoldne. Poznam jih po barvi in velikosti."

"Ko si jih iskal, jih nisi našel," pravi Barker.

"Našel sem jih sedaj," pravi Pavle.

"Že prav! Jaz sem jih našel prvi. Poleg tega so še na mojem posestvu. Če so prišle iz tvojega panja, zakaj pa jim nisi takoj sledil? Ko so izven tvojega posestva, niso več tvoje."

"Če bi vam krava šla na tuje, ali

ni več vaša, Mr. Barker?"
"Krava niso čebele."
"Isto pravilo velja za oboje", je dostavil Pavle.

"Pojdi k sodnji in dokaži!"
Pavle ga je gledal in ni vedel, kaj bi odgovoril. Farmar je brez potrebe stresel vejo. Takoj se je prikazalo brezštevila čebel. Ena je picila Pavleta na vrat, druga na roko. Njegov konj se je pa strgal in zbežal domu. Šepavič mladenič je hitel čez polje, dokler ni bil varen pred čebelami. Nikoli ga še niso tako opikale: sedeva se je vselej varoval. Ves opikan je poiskal svojega očeta in mu vse povedal.

Pavletov oče je govoril z Barkerjem, kar je imelo za posledico le hujše sovraštvo. Čebele so bile že v panju blizu hleva. Barker je rekel, da jih bo izročil le tedaj, kadar pride po nje "šerif" s pismom sodnije. "S tem pa še ne bo vsega koned" je dodal.

"Lepo za tebe, da oropaš pohablje nega mladeniče dobrih čebel."

"Oropam?" je kričal farmar. "Ti me imenuješ roparja? Gotovo ne poznajš postav."

Zadeva ni prišla na sodnijo. Barker ni imel nobene priče, Logar pa se ni rad torožil. "Se ne izplača tudi, če dobimo" je rekel sinu. "Še bolj gotovo ne, če zgubimo. Najboljše je, če stvar pustimo pri miru. Glej, da jih še več na uide na njegovo posestvo."

Pavle je pazil. Ko je drugi panj vzoril, niso šle dalje, kakor do prihodnjega grma. Opikale so ga pa skozi obleko. Pavle je prišel do prepričanja, da so Korintske čebele vročekrvnejše, kakor kake druge čebele.

(Dalje prihodnjic.)

ŠIRITE LIST "EDINOST"

VSPEH JE SLADAK.

To veste, kaj je rekla veverica o jedrcu orehovem: "Lupina je grenka toda jedrce je sladko." Stara pravljica, ki je pa vendar vedno resnična. Trinerjev American Elixir of Bitter Wine tudi ima nekoliko grenak okus, toda vspehi so sladki. Odstranjujejo vse nepotrebno tvarino iz vaših črev in drži čreva čista in vam daje dobro slast. Vi se čutite dobro od jutra do noči. Ta sladki vspeh Trinerjevega American Elixir of Bitter Wine ga je naredil tako priljubljenega, da je treba vsako leto našo tovarno razširiti. Ravno kar smo sezidali dva kotla vsak po 25,000 galonov v novem dostavku, nove stroje za polnjenje stekle in za prilepljenje napisov, smo postavili in tako smo proizvodnjo zdastno pomnožili.

Samo glavno naše pravilo je ostalo isto: "Najboljše je samo dobro za naše odjemalce." Ko pridete k svojemu trgovcu, ali trgovcu z dravili zahtevajte da Vam da pravih zdravil. Trinerjev American Elixir of Bitter Wine in zavrnite vse ponarejene stvari. Vaš trgovec ima tudi Trinerjevo Angelica Bitter Tonic, Trinerjev Cough Sedative, Trinerjev Liniment v zalogi.—Joseph Triner Company, 1333—45 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

DRUŠTVO SV. VIDA
STEV. 25
K. S. K. J.

Ima svojo redno mesečno sejo na vsako prvo nedeljo v mesecu v Knausovi Ivorani, cor. St. Clair Ave. and 62nd Str. N. E.

Uradniki za leto 1920:
Predsednik, John Widerwol 1153 E. 1st Street, tajnik, Joseph Russ 6517 Bonna Ave. N. E.; zastopnik, Joseph Jgrin 1051 Addison Rd. W.; Društveni zdravnik Dr. J. M. Seliskar na 6127 St. Clair Avenue.

Novi člani se sprejemajo v društvo od 16-ga leta do 50-ga leta starosti in zavarujejo za posmrtnino \$1000 500-00 ali 250.00 noše društvo plačuje \$6.00 telesne bol. potpore.

Naše društvo sprejme tudi otroke v Mladinski oddelek od 1 do 16 leta starosti in zavarujejo \$100.00: Otroci po 16 etu starosti prestopijo k aktivnim članom in se zavarujejo od \$250.00 do \$1000.00 plačevanje društvenih aces. pri sejah od 1 ure dop. in do 5 ure pop.

Novi člani in članice morajo biti preiskani od zdravnikar naj kasneje do 15 dne vsacega meseca.

Za vse nadaljna pojasnila se obrnite na gori imenovane uradnike.

Društvo Sv. Cirila in Metoda, št. 18 SDZ.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 5. leta. — Posmrtnina se plača \$150.00, \$300.00, \$500.00 in \$1000.00, za kolikor se hoče zavarovati. — Rojaki! Ne odlašajte in takoj pristopite k našemu društvu. — Za pojasnila vprašajte naše uradnike. — Predsednik Josef Zakrajšek, podpredsednik John Jaksic, tajnik, John Vidervol, zapisnikar Jos. B. Zaversnik, blagajnik Anton Bašča, nadzornike, Anton Kozelj, Anton Strniša Viktor Kompare, Zdravnik, Dr. J. M. Seliskar, Vrtar, John Peterlin, Sprevidatelj, Jos. Zakrajšek ml., Zastavovoša Alojz Somrak.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo

Društvo Sv. Frančiška Seraf. K. S. K. Jednote ima svoje seje vsako drugo soboto v mesecu na 2 St. Mark's Place New York, N. Y. Sprejema člane od 16—50 leta za zavarovalnino \$250.00, \$500.00 in \$1000.00 in bolniško podporo. Zavedni rojaki, pristopite k temu prekoristnemu društvu, ki je eno izmed najagilnejših v New Yorku.

JAVNA ZAHVALA! Cenjeni g. J. Wahčić: — Jaz sem rabila Vašo hvalno vredno ALPENTINKTURO za lase za katero se Vam najlepše zahvalim, lasje so mi takoj prenehali spadati in so mi gosti dolgi in krasno narastli, želim Vas priporočati vsakemu, kateri bo v taki potrebi ko sem bila jaz, da nisem rabila Vaše tinkture bi vse lase zgubila, zatoraj se Vam še enkrat lepo zahvalim, Vaša rojakinja.

Mrs. Anna Beketich, 314 Second Ave. Johnstown, Pa. Alpenpomada za moške brke in brado, Bruslontinktura za sive lase od katere postanejo moškimi in ženski nam popolnoma naravni lasje kakoršne ste v mladosti imeli. Wahčić Fluid ozdravi vsaki najstariji Revmatizem, kostobol, in otekane noge ali križicah se ozdravi v 5-tih dneh popolnoma. Rane, opekline, bole, turove, kraste, grinte in lišaje, potne noge, kurje očesa, bradovice, debelo kožo na nogah in ozebljine, vse tej bolezni se v 3 dneh popolnoma ozdravijo.

Pišite takoj po cenik in krasni žepni KOLENDAR za leto 1920 pošljem popolnoma zastonj.

JAKOB WAHČIČ
6702 Bonna Ave N. E
Cleveland, O.

KRIZARJI.

Zgodovinski roman v štirih delih.
Spisal: H. Sienkiewicz.
Poslov.: Podravski.
(Dalje.)

"Jaz od gospoda de Lorche ne vza mem niti groša, tako mi Bog pomagaj!"

"Prijetno je vzet od sovražnika, toda prijatelju se mora odpustiti," odvrne Matija; "ker pa je s kraljem že sklenjen dogovor zastran zamene jetnikov, torej ti za-me ne bo treba plačati."

"Toda naša vitežka beseda?" vpraša Zbišek. "Dogovor je dogovor, toda Arnold bi nam mogel očitati, da nismo poštenu."

Matija se na to zamisli ter reče: "Nu, morda bi mu le utegnil nekaj utrgati?"

"Midva sva se cenila sama. Ali mar imava sedaj manjšo ceno?"

Matija postane še bolj otožen, na očeh si mu čital začudenje in še večjo ljubezen do Zbiška.

"Čast zna braniti! Tak se je že rodil!" zamomlja sam za-se.

Na to jame vzdihati. Zbišek si je mislil, da vzdihuje za denarjem, ki ga je imel naštet Arnoldu, zato reče:

"Glejte, denarja imava dovolj, ko bi le najina usoda ne bila tako težka."

"Bog ti jo polajšaj!" reče ginjen stari vitez. "Saj jaz itak ne bom živel več dolgo na svetu".

"Ne govorite tako! Vi še ozdravite, brž ko vas veter nekoliko opiha."

"Veter? Veter pripogne mlado drevo, staro pa zlomi."

"Ej, vaše kosti še niso tako slabe, i ndo starosti imate še daleč. Torej ne bodite otožni!"

"Ko bi bil ti vesel, bi se tudi jaz smejal. Vsekačo pa imam še drugi vzrok za tugo, in da resnico povem, ne samo jaz, marveč mi vsi."

"Kak?"

"Ali se še spominjaš, kako sem te grajal v Skirvoillovem taboru radi tega, ger si toliko hvalil križarsko moč? Na bojnem polju je sicer naš narod že dovolj utrjen, toda jaz sem si te pasje brate še le sedaj od blizu ogledal."

Tu Matij zniža svo glas, ker se je bal, da bi ga kdo ne slišal:

"Sedaj vidim, de si imel prav ti, ne pa jaz. Bog nas varuj, kajti to je moč, to je sila! Naše viteze srbe roke, in hoteli bi čim najpoprej planiti na Nemce, toda oni ne vedo, da jim vsi narodi in vsi kralji pomagajo, da imajo dokaj več denarja nego mi, da so njihove trdnjave dokaj močnejše in da so njihove bojne priprave dokaj boljše od naših. Čuvaj nas pred njim roka božja! . . . Pri nas in tukaj govore, da mora priti do velike vojne, in kadar pride, pa naj se Bog usmili našega kraljestva in našega naroda!"

Tu se prime zobema rokama za svojo sivo glavo, jo opre ob kolena in umolkne.

Zbišek pa reče:

"Torej glejte! V borbi med posamezniki je marsikateri krepkejši nego so oni, toda kako bi bilo v veliki voini, o tem ste se že prepričali sami."

"Da, prepričal sem se! Bog-daj, da se o tem prepričata tudi kraljeva poslanca, zlasti oni vitez iz Maškovic."

"Videl sem, kako se je zamračil. To je jako sloveč bojevnik in veččak v bojnih poslih; pravijo tudi,

da nihče svetu ne razume vojne tako kakor on."

"Ako je to res, pa morda ne bo vojne."

"Ako Križarji opazijo, da so močnejši pa bo gotovo vojna. In rečem vam odkritosrčno: Bog-daj, da se že enkrat odloči tako ali tako, ker se dalje tako ne da živeti."

In Zbišek pobesi glavo, kakor bi mu jo bile potlačile lastne misli, Matija pa reče:

"Škoda odličnega kraljestva, in boim se, da nas Bog za našo preveliko drznost ne bi kaznoval. Ali se še spominjaš, kako so naji vitezi pred stolno cerkvijo na Vavelu takrat, ko so ti imeli odsekati glavo, izzivali celo samega Timura Hromege, ki vlada nad štiridesetimi kraljevina-mi in ki je zidal cele gore človeških glav . . . Njim niso dovolj Križarji, marveč hočejo ob enem izzvati vse, in to utegne biti razžaljenje božje."

Zbišek se prime pri spominu na to za svoje plave lase, ker ga je prevzela znovič neizmerna tuga. Na to zavpije:

"Ali kdo me je takrat rešil pred mečem rabelja, ako ne ona? O, Jezus! Moja Danuška! O, Jezus!"

Na to si jame puliti lase, grizti si prste, s katerimi je hotel pridržati svoje solze, tako mu je nakrat užalilo srce od prevelike bolečine.

"Dečko, imej Boga v srcu ter molči!" zakliče Matija. "Kaj delaš? Pomiri se! Molči!"

Vendar Zbišek se dlje časa in mogel pomiriti. Prišel je k sebi šele takrat, ko je Matija, ki je bil še vedno bolan, tako oslabe, da je omahnil ter padel brez zavesten na klop. Mladenič ga je položil takoj v posteljo in ga okrepcal z vinom, ki mu ga je bil poslal grajski komtur, ter čul pri njem, dokler stari vitez ni mirno zaspal.

Naslednje jutro se je prebudil pozno, ob enem pa tudi svež in spočit. "Nu," spregovori Matija, "morda še ni odbila moja ura, in mislim si, da še obsedim na konju kadar me nekoliko veter opiha."

Nasledne jutro se je prebudil pozno, ob enem pa tudi svež in spočit.

"Nu," spregovori Matija, "morda še ni odbila moja ura, in mislim si, da še obsedim na konju kadar me nekoliko veter opiha."

"Kraljeva poslanca ostaneta tukaj še nekoliko dnij, ker vsaki čas prihajajo k njima ljudje s prošnjami za sužnje, ki so bili zajeti na bojišču v Mazoviji ali v veliki Poljski, toda midva moreva oditi, ko se boste čutili dovolj trdnega."

V tem hipu pride v sobo Glavač.

"Ali ne veš, kaj delata poslanca?" vpraša stari vitez. — "Ogledujeta si Visoko trdnjavo in cerkev," odvrne Čeh. "Grajski komtur sam ju spremlja; potem odidejo v veliko obednico na obed, na kateri hoče veliki moister povabiti tudi vas."

"Kaj pa si delal davi?"

"Ogledal sem si nemjke najete pešce, katere so njihovi kapitani urili, in primerjal sem jih z našimi, češkimi."

"Ti se še spominjaš čeških?"

"Vitez Zih iz Zgorelic me je ujel še kot dečka, vsekako pa se jih dobro spominjam, ker sem jih že z mladih nog jako rad ogledoval."

"Nu, in kaj praviš?"

(Dalje prihodnjič.)

ŠIRITE LIST "EDINOST".

SOCIALIZEM.

Piše Rev. J. C. Smoley

Vprašanje 20.:—Kake slabe družabne razmere pa so še spojene z življenjem po mestih?

Življenje po mestih je jako drago in nudi le preveč priložnosti k zapravljanju.

Nikdo ne bo tajil dejstva, da je življenje po mestih razmeroma jako drago; živežne potrebiščine je namreč treba vse dovažati v mesto. Ogromni prevozní stroški in velikanški dobički prekupecev dvigajo cene vedno bolj in bolj. Razun te ga se po mestih jako mnogo živil pokvari, da ne rabna, mnogokrat puste veletgovine in skladišča sama, da se pokvari, da lahko umetno dvigajo cene. Delavec po mestih mora toraj razmeroma živiške potrebiščine veliko predrago plačevati, nikoli si ne more toliko prihraniti, kakor si prihran delavec na deželi. Razun tega se nudi njemu veliko več priložnosti, da zapravi svoj težko prisluženi denar, mnogokrat prav po nepotrebnem. Velikomestno življenje in zgle di bogatašev ga zvabijo in premotijo, da si kupi marsikaj, kar mu ni nikakor potrebno, marveč mu pogosto še škoduje. In potem brezštevilne priložnosti za zabave, veselice, gledišča itd. Gotovo ne zanikam delavcu pravice do zabave in razvedrila, po težkem, trudapolnem delu potrebuje to, žalibog izrabljajo veselice, zabave le v to, da izvabijo krvavo zasluženi denar delavcu, da mu nudijo mnogokrat toliko zabav, da delavcu niso v nikakor korist in razvedrilo, marveč da mu naravnost škodujejo.

Take razmere in še mnogo drugih so vzrok, da je mesto življenje povod socijalni bedi in revščini. Tudi tu ne tajimo, da bi ne bilo nikake odpomoci za te rake, da bi le mesto življenje ne imelo tudi dobrih strani in da bi kaj lahko jako ugodno vplivalo na družabno življenje. Toda ta ogromna mesta so bila in in so vedno v škodo človeštvu, in do najnovšega časa se je jako malo storilo, da bi se zgoraj imenovane slabe razmere odpravile, kakor bomo to pozneje videli.

Liberalizem in denarno gospodarstvo.

Vprašanje 21.:—Zakaj pa ni država odpravila teh slabih razmer pri poljedelstvu, pri obratu s stroji in po velikih mestih?

Odgovor je kratek: Ker je bila država pokorna služkinja liberalizma.

Vprašanje 22.:—Kaj razumemo pod liberalizmom?

Pod liberalizmom na gospodarskem polju razumemo nauk, ki trdi in uči, da nima država nikake pravice se brigati za socijalne razmere, marveč da mora vsakemu pustiti po polno prostost, kako vodi svojo obrt kako pridobiva denar.

Beseda "liberalizem" prihaja od latinske besede "liberalis", in pomenja: radodaren, napreden, svobodomiseln, pomenja vse, kar je spojeno s svobodo.

Vprašanje 23.:—Kako se ta liberalizem še drugače imenuje?

Imenuje se tudi "mančesterstvo." Razumemo pod to beseda oni liberalizem, katerega so zastopali nekateri veletrgovci angleškega mesta Manchester (Mančester). Ustanovili so l. 1839 družbo in zahtevali od vlade, da jim dovoli prosto trgovino z žitom in raznovrstnim drugim blagom.

TEDENSKI POLITIČNI PREGLED.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

PREMOGARJI GREDO NA DELO. (?)

Willkes-Barre, Pa.—Williams, vo dja delavskih "ustašev" premogarev, ki so šli na stavko proti volji voditeljev, ali kakor pravijo sami "na počitnice," se je izjavil, da upa, da se bode razpor kmalu pomiril in da bode šlo delavstvo zopet na delo.

BOJ ZA "PRAVICO."

V Lisburnu je nekdo ustrelil policijskega komisarja Sawnseya. Ko so angleški vojniki posadke v bližini to izvedeli so takoj naskočili mesto in porušili in uničili vse hiše razun onih, ki so imele nad vrati znamenje, da je njihov lastnik za to, da ostane na Irskem vse po starem.

Poročila prihajajo, da se je Lloyd George izrazil v Belgiji, da je pripravljen izpustiti župana iz Corka iz ječe, ako se mu da zagotovilo, da ne bode na Irskem noben policaj več umorjen in da se bode naredil mir. Izjavil se je, da je zadnje dni kar deževalo prošenj za McSwineya. Toda niti v eni se mu ni dalo zagotovila, da se bode prenehalo z umori in neredom.

Tudi iz Amerike deži telegramov sa na vlado, v katerih se izraža simpatija za nesrečno Irsko in za izpuščenje McSwineya. Med drugimi sta poslal brzogjave tudi župana New Yorški in Chicaški. Obema je vlada odgovorila, da bode sama rešila svoje notranje zadeve.

IRSKI NARODNI MUČENEC.

McSwiney, župan mesta zo Corka, ki se posti kot protest proti temu, da so ga zaprli in noče vzeti nobenih jedil, dasi mu jih redno prinašajo k njegovi postelji, kajti oslabe, je že tako, da ne bode več dolgo živel, je postal narodni mučenec. Stavko z gladom je začel 12. avgusta.

ITALIJA NA ROBU BOLJŠEVIŠKE REVOLUCIJE.

V soboto večer so se začeli po vseh večjih laških mestih delavski nemiri. Boljševiki so se po vseh večjih mestih polastili tovarn in uprave raznih podjetij in si ustašovali sovjetne vlade. Vlada je poklicala policijo in vojaštvo in hotelo ubogati in so pustili, da boljševiki izvedejo svoje načrte. Razmere so po celi Italiji skrajno kritične in kočljive. Glavni upori so bili v Milanu in Neapolju. Tako imajo danes delavci pravzaprav vse kovinske tovarne, to je železne in jeklavske tovarne v svoji oblasti.

Delavstvo se je izjavilo, da ako bi vlada kljub temu poskušala delavstvo ovirati pri tem početju, da bodo razglasili splošne delavsko stavko po vsej Italiji.

VPRAŠALNI KOTIČEK

Na naše vprašanje v 46. številki EDINOSTI so nam odgovorili naročniki na stavljane vprašanja tako le:

Prvo Vprašanje.

1.) Vprašanje: Kaj je vzrok, da je med nami katoliškimi Slovenci toliko needinosti?

Tega je kriva naša vzgoja, kajti vlada je vedno skrbela za to, da smo si bili doma v laseh, da nas je tako lažje h tlom pritiskala. (I. K., Cleveland, O.)

Tega so krivi naši krivi preroki, so prišli sem, ker se doma niso mogli preživeti, ker se bili ali preneumni al prehudobni, tukaj pa delajo zdradbo, da tako lažje delajo deobičke. (L., Chicago, Ill.)

Tega so krivi uredniki onih listov, ki napadajo vse, kar jim ni všeč. Posebno vera jim je na potu. Oni si mislijo pod besedo "edinost" to, da moramo biti vsi Slovenci v Ameriki samo njih prepričanja, da smemo kihnuti samo takrat, kadar njm oni dovolijo. Kdor koli se jim pa upa le z besedico oporekati, tega pa neumiljeno napadejo in začno gonjo proti njemu. To kaže slučaj urednika "Edinosti". (J. Č., New York.)

Jaz mislim, da je tega uzrok to, ker smo premalo še gentlemani. Ko bi bili mi nekoliko bolj gentlemani in bi se bolj nazvali ameriškega duha, in spoštovali prepričanje drugega, pa bi ne bilo tako. (Jože s Cleveland, O.)

Tega je kriv star slovanski greh — nevošljivost in neodločnost. Mi premalo sami mislimo s svojimi možgani. Prehitro vrjamemo vsakemu. Smo mehki kot naše slovansko drevo — lipa. (V. K.)

TRETJE VPRAŠANJE:

3.) Vprašanje: Kako in kaj bi se naj list "Edinost" uredilo, da bi še bolj odgovarjal svojemu vzvišenemu namenu.

1. List "Edinost" je že tako lepo urejevan, da kdor ime res pravo srce in čiste misli, ne more drugače, kakor da ga pohvali in ga rad ima. Da bi pa še bolj podgovarjal svojemu vzvišenemu namenu, jaz svetujem... (Pst! Tiho! To je pa samo za nas! Hvala lepa.) Mr. John Pelham, Houston, Pa.

KONVENCIJA KATOLIŠKEGA ŽENSTVA.

National Council of Catholic women (Narodni svet katoliškega ženstva), ki je del Catholic Welfare Councila bode imel 17. septembra svojo prvo konvencijo. Vse ženske katoliške organizacije bodo zastopene na tej konvenciji. Most Rev. Hanna, nadškof iz San Francisco, je voditelj tega oddelka Catholic Welfare Council-a.

CERKVENE KLOPI POKRADLI

Do sedaj so tatovi po cerkvah kradli samo zlate in srebrne posode. Sedaj kradejo tudi cerkvene klopi.

ROJAKI

Ki želite dobiti sorodnike iz starega kraja, pišite nam za pojasnila, ki jih damo vsakemu popolnoma brezplačno..

VARNO IN ZANESLJIVO

POŠILJAMO

.... Denar v stari kraj najhitreje in najceneje. ROJAKOM! Ki žele potovati v stari kraj, preskrbimo potne liste.

IZVRŠUJEMO VSA NOTARSKA DELA:

MICHAEL ŽELEZNIKAR

Notary Public

VSA PISMA NASLAVLJAJTE NA:

"EDINOST" 1849 W. 22nd St.,

Chicago, Ill.

SLOV. KAT. PEVSKO DRUŠTVO "LIRA"

Slov. Kat. pevsko društvo Lira, Cleveland, Ohio. — Predsednik: Anton Grdina, 1052 E. 62 St. Podpredsednik in pevovalca: Matej Holmar 1109 Norwood Rd. Tajnik in zapisnikar: Ignacij Zupančič 1173 Norwood Rd.; Blag. Fr. Matjašič, 6515 Edna Ave. oledktor: Anton Hlabše str. Pevske vaje so vsaki tork, četrtek in soboto ob pol 8 uri zvečer. Seja vsaki prvi tork v mesecu.

AKO ŽELITE DOBITI DRUŽINO, rojake ali nevesto iz starega kraja v Ameriko, hitro in naravnost poslati denar po najnižjem kurzu, isti v stari kraj po najkrajšji črti lepo in ugodno, se izvolite obrniti na:

EMIL KISS BANKIR

133 Second Avenue, New York

Prodajam PAROBRODNE LISTE iz stare domovine naravnost do vsakega kraja v Ameriki. — Izdelujem vsa notarska dela za dobavo svojcev. POTNIKOM V STARO DOMOVINO dobim potne liste in računam SAMO za konzularno pristojbino.